

Standard VK

Ytre Arna skule

Skolens visjon:

Trivsel, tryggleik og læring for alle.

Skolens hovedmål bygger på et sosialkonstruktivistisk læringssyn :	En inkluderende velkomstskole for at ALLE skal oppleve livsmestring og læring.
--	---

<h3>Ramme for god læring</h3> <ol style="list-style-type: none"> Målretting: elevene vet og forstår hva de skal lære og øve på. Aktive elever: elevene forstår og påvirker egen læring, og utvikler egne læringsstrategier. Vurdering for læring: elevene gis mulighet til å reflektere over egen mestring og hvordan de har lært det, og får støtte til videre læring.

<h3>På Ytre Arna skule vil vi at du skal ha det trygt og lærerikt:</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Sei hei. Då viser du at du bryr deg. • Snakk fint til alle barn og vaksne. Då blir skulen ein trygg stad å vere. • Ta første beskjed. Dei vaksne gir beskjedar som er bra for læringa di. • Lytt når andre snakkar. Då kan du lære mykje. • Sei i frå når du er lei deg, i krangel eller treng nokon å snakke med. Dei vaksne er her for å hjelpe deg.

Gjennomgående mål VK: Utvikle elevens kompetanse i norsk språk, for å bli inkludert og oppleve faglig mestring i norsk skole og samfunn.

Videre jobber vi for:

1. Sosial og emosjonell kompetanse	
Mål	På YA utvikler elevene kompetanse for mestring av eget liv. Være trygg som elev på skolen. Videreutvikle egen identitet og oppleve et inkluderende fellesskap i lek og læring. Utvikle empati og gode ferdigheter i muntlig kommunikasjon, gjennom å bruke språk på en god måte.
Verktøy, metoder og standard	Forandre med varme, Timen livet. Samarbeid med hjemmet, gjennom foreldre-barn møter og utviklingssamtaler Standard for trivsel og trygghet er styrende for all praksis.

2. Grunnleggende ferdigheter i lesing og skriving	
Mål	På YA medvirker elevene i læringsarbeidet og oppnår gode resultater. Alene og sammen med andre lese tekster med flyt og forståelse, <i>både på eget morsmål og norsk</i> . Bruke lesestrategier målrettet for å lære. Skrive tekster som kommuniserer med mottaker.
Verktøy, metoder og standarder	Helhetslesing. Lesefestival. Klasselesekurs. Digital lese- og skrivestøtte. Standard for lesing – lesekvart, høytlesing og bruk av biblioteket Feil! Fant ikke referanseilden..

Helhetslesing (lesekurs-metodikk, Vigdis Refsahl)

Hel

- Ny tekst introduseres. Førlesing, førforståelse
- Lærer leser høyt
- Samtale om innhold, struktur, begreper
- Korlesing, parlesing eller individuell lesing

Del

- Finne vokaler, diftonger og stavelser
- Arbeid med aktuelle språklyder, ikke lydrette stavemåter, grammatikk og setningstrukturer
- Arbeid med begreper: form, innhold, bruk

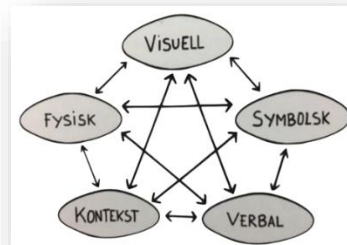
Hel

- Korlesing, parlesing, individuell lesing
- Øvelse og automatisering
- Refleksjon og vurdering for læring knyttet både til forståelse og læring knyttet til kodingsferdigheter

3. Grunnleggende ferdigheter i regning

Mål	På YA medvirker elevene i læringsarbeidet og oppnår gode resultater. Alene og sammen med andre telle, forstå begreper <i>på norsk og morsmål</i> , bruke regnestrategier og delta i utforskning av matematiske sammenhenger.
Verktøy, metoder og standard	LIST-oppgaver og de 5 representasjonene i regning Lek, spill og utforskende arbeidsmåter med variert konkretiseringsmateriell Stasjonsarbeid i regning

De fem representasjonene som utgangspunkt for LIST-oppgaver (lav inngang, stor takhøyde).

4. Tverrfaglig arbeid

Mål	På YA medvirker elevene i læringsarbeidet og oppnår gode resultater. Dybdelæring gjennom elevmedvirkning, kreativitet og innhold som oppleves nært og relevant. Dette skal bidra til at elevene kan se sammenhenger, og oppleve motivasjon og lærelyst.
Verktøy, metoder og standard	Storyline. Fagkobling og prosjektarbeid. Lek, uteskole, spill. Fleksibel timeplan med rom for tverrfaglig arbeid. Temaundervisning: Arbeid med språkforståelse ut fra ukentlige tema, for å bygge elevenes begreper systematisk og se sammenhenger i språk og fag. Timer med morsmåls lærer i liten gruppe / alene for å støtte norskopplæringen og bygge fagkompetanse på tvers av fag. Tverrfaglig standard 2023-2024.

Vurdering	<p>Fortellinger: daglig observasjon, samtaler og skriftlige /praktiske oppgaver</p> <p>Tellinger: UDIR sin kartlegging av elevens norskkompetanse. Jevnlig og minst to ganger i året. Mål om at eleven skal ha god mestring i nivå 1 etter et år i VK.</p> <p>Elevmedvirkning: Elevene skal delta aktivt i vurdering av eget arbeid, egen læringskompetanse og egen sosiale og faglige utvikling. Egenvurderingen skal være med å gi retning for videre planlegging av læringsarbeid.</p> <p>Når eleven har nådd et tilfredsstillende nivå i norsk og skal tilbake til nærskolen, utarbeides en overføringsrapport der lærerne i velkomstklassen + morsmåls lærer gir en helhetlig vurdering av elevens kompetanse.</p>
------------------	---

Ramme for uken for VK

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
1. økt 08.30-09.45	Norsk /tema	Norsk /tema	Norsk /tema	MORSMÅL / TVERRFAGLIG	Norsk /tema (svømming 3.-4.tr)
2. økt 10.00-11.15	Matematikk	Matematikk	Norsk /tema	MORSMÅL / TVERRFAGLIG	Matematikk
11.15-11.35	Spisetid	Spisetid	Spisetid	Spisetid	Spisetid
3. økt 12.05-12.50	MORSMÅL / TVERRFAGLIG	Svømming	Gym	Tverrfaglig	Tverrfaglig (musikk, bibliotek)
4. økt 13.00-13.45	MORSMÅL / TVERRFAGLIG	Tverrfaglig	Tverrfaglig	Tverrfaglig	Tverrfaglig

- 3.trinn slutter 12.50 hver dag (unntak er evt morsmålsundervisning mandag).
- 4.trinn slutter 13.45 mandag og onsdag, og 12.50 de andre dagene.
- 5.-7.trinn slutter kl. 13.45 hver dag. Unntak: fredag slutter 5.-6.trinn kl. 12.50, mens 7.trinn har siste time til 13.45. Denne timen hospiteres med gym sammen med øvrige 7.trinn.

Etter de 8 temaukene og individuell vurdering får elevene i VK hospitere i ordinær klasse en eller to timer i uken (fra start), og får da en litt annen ukeplan. Hospiteringen økes opp mot slutten av tiden i velkomstklassen etter elevens eget ønske og behov.

Vedlegg:

[Innføringsplan for nyankomne minoritetsspråklege elever](#)

Standard for trygghet og trivsel

Mål: Alle på YA, både barn og voksne, skal

- oppleve seg trygg og inkludert
- trives på skolen
- få bruke og utvikle sin identitet og sine ressurser
- kunne delta og bidra i skolefelleskapet

Lovverket sier:

- Barnekonvensjonen: Sentrale punkter: Barn har rett til informasjon, til å uttrykke seg fritt, til å bli hørt i vurdering av barns beste, til privatliv.
- Opplæringsloven § 1-1: Det doble oppdraget: Skolen skal gi dannelse og utdanning.
- Opplæringsloven § 9a-1: *Alle elever har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring.*
- LK20 1.1-2: *Alle mennesker er like mye verd. Skolen skal bidra til at hver elev kan ivareta og utvikle sin identitet i et inkluderende og mangfoldig fellesskap (utdrag).*
- LK20 3.1.: *Skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle (utdrag).*
- Arbeidsmiljøloven § 1-1: *Arbeidsmiljøet skal være helsefremmende og meningsfylt (..), legge til rette for et godt yringsklima (..) og bidra til et inkluderende arbeidsliv (utdrag).*

Forutsetninger for planen:

Ledelse som:

- etterlever og modellerer planens verdier og praksis
- er engasjert i barn og voksne
- setter av tid til at de voksne kan drøfte og øve på planens verdier og praksis.
- støtter, veileder og utvikler seg sammen med barn og voksne.
- trygger og oppmuntrer til å bruke tid på arbeid med trygghet og trivsel.
- har en helhetlig struktur og sammenheng i arbeidet, i ukentlige møter og faste refleksjoner om skolens doble oppdrag.

Alle på skolen har felles forståelse for at gode relasjoner og utvikling av barns sosiale kompetanse er de voksne sitt ansvar, og at sosial og faglig læring er gjensidig avhengig av hverandre.

Jevnlig kompetanseheving og evaluering av planen for ALLE i personalet, blant annet med felles språk og felles forståelse av verdier, prinsipper og praksis.

Verdier og prinsipper på YA	Derfor er de voksne slik, for at alle skal ha det godt på YA
<p>1. Menneskesynet vårt</p> <p>Alle mennesker er verdifulle og er en viktig del av fellesskapet.</p> <p>Alle mennesker har et grunnleggende behov for å bli likt.</p>	<p>1. Menneskesynet vårt</p> <p><u>Kjærlighet</u>: Vi viser vennlig og varmt kroppsspråk som gir trygghet. Vi gir humor og humør en plass i hverdagen. Vi gir anerkjennende oppmerksomhet. Vi ønsker å stoppe dårlig oppførsel med varme. Vi ønsker å bli skikkelig kjent med hverandre, og forstå identitet og kulturell bakgrunn. Vi gir hverandre nye sjanser og kan alltid starte på nytt.</p> <p><u>Samarbeid</u>:</p>

<p>Alle trenger kjærlighet, å bli trodd på og tatt på dypt alvor.</p> <p>Barn og voksne er like mye verdt.</p> <p>Alle gjør så godt de kan ut fra hvordan de har det.</p> <p>All atferd er språk.</p>	<p>Vi tar barn og kolleger med på råd, og gir hverandre reelt medansvar. Vi forteller ikke videre det vi blir betrodd, for eksempel til foreldre, fagfolk eller kollegaer, uten å involvere den det kommer fra.</p> <p><u>Ydmykhet:</u> Vi er ekte mennesker som reagerer naturlig. Vi kan innrømme feil, og ønsker å reparere relasjonen når det trengs. Vi sier takk og unnskyld. Vi kjenner egne triggere, og har strategier for å håndtere dem.</p> <p><u>Åpenhet:</u> Vi byr på oss selv, og lar andre bli kjent med oss. Vi er ærlige og oppriktig engasjert.</p>
---	---

Verdier og prinsipper på YA	Derfor er de voksne slik, for at alle skal ha det godt på YA
<p>2. Læringssynet vårt</p> <p>Vi arbeider og lærer sammen.</p> <p>Alle kan lære og er en del av læringsfellesskapet vårt.</p> <p>Mangfold er en ressurs.</p> <p>Utvikling av sosial og faglig kompetanse er de voksne sitt ansvar å følge opp.</p> <p>Vi setter ansvarlighet foran lydighet.</p>	<p>2. Læringssynet vårt</p> <p>Vi legger opp til samarbeid og dialog slik at alle opplever seg inkludert. Vi bruker tid på å bli kjent og trygg, og lager arenaer for å dele erfaringer og kompetanse. Læresamtale er en viktig metode for dialog i læring. De voksne legger til rette for inkluderende undervisning med åpne oppgaver / LIST-oppgaver, der alle kan delta og mestre innenfor fellesskapet.</p> <p>Vi er nysgjerrige på hverandres bakgrunn og kompetanse, og ønsker å bruke den i fellesskapet. Vårt flerkulturelle mangfold er en naturlig del i all praksis. For å få til det må vi kjenne hverandre godt og møte mangfold med respekt og anerkjennelse. Vi bygger fellesskap og læring ut fra den enkeltes identitet, erfaringer og kompetanse, og vil utvikle videre det elever /de ansatte mestrer.</p> <p>Vi gir hverandre nye sjanser, og kan alltid starte på nytt. Det er alltid de voksne sitt ansvar til å ta initiativ til å reparere og følge opp nye løsninger.</p> <p>Vi bruker tid på trygge rom for å bidra til forståelse av regler og hjelpe til ansvarlighet. Se verktøy- boksen på neste side.</p>

Verdier og prinsipper på YA	Derfor er de voksne slik, for at alle skal ha det godt på YA
<p>3. Medvirkning</p> <p>Alle har rett til å påvirke eget liv, sosialt og faglig.</p> <p>Alle er aktive i egen læring, for å oppleve trygghet, trivsel og utvikling.</p> <p>Medvirkning er et verktøy for å lykkes med ansvarlighet foran lydighet.</p>	<p>3. Medvirkning</p> <p>Vi sørger for at alle blir anerkjent og blir tatt på alvor. Den enkelte sin stemme blir hørt, både i sosiale sammenhenger, konflikter og i undervisning.</p> <p>Vi skaper trygge rom, lytter til hverandre og gir rom for dialog og samarbeid. Innsjekk og Timen Livet er to av skolens sentrale arbeidsmåter for å høre den enkelte sin stemme. Vi bruker også læresamtaler og øver på startsetninger, for å gjøre det enklere for alle å kunne delta og si sin mening. De voksne viser at elevenes innspill blir anerkjent og tatt videre. Så langt det er mulig og hensiktsmessig, legger vi opp til demokratiske prosesser. Vi lar elever være med å påvirke valg av arbeidsmåter og / eller tema. Bruk av</p>

	<p>arbeidsplan eller valgfrihet i metoder er eksempler på at elevene får påvirke undervisning. Storyline er eksempel på metodikk i tverrfaglig arbeid for hele skolen, der elevene får bidra både til valg av innhold og arbeidsformer.</p> <p>Vi planlegger for vurdering for læring, og bruker egenvurdering der elevene selv får påvirke veien videre i egen læring.</p> <p>Elevrådet er aktivt i skoledemokratiet, og deltar også i evalueringer i skolens utviklingsarbeid.</p>
--	--

Verdier og prinsipper på YA	Derfor er de voksne slik, for at alle skal ha det godt på YA
<p>4. Organisering</p> <p>Alle mennesker har behov for å kjenne seg inkludert og trygg i en gruppe.</p>	<p>4. Organisering</p> <p>Vi jobber i team, og tar ansvar for at alle verdsettes og deltar.</p> <p>Vi voksne bestemmer hvor elevene skal sitte i klasserommet.</p> <p>Vi deler inn i kloke grupper.</p> <p>Skolen har kjente og enkle skoleregler ute og inne.</p> <p>Vi voksne er aktive på miljøpost ved å inkludere barn i lek.</p>

Våre fem retningslinjer:

På Ytre Arna skule vil vi at du skal ha det trygt og lærerikt:

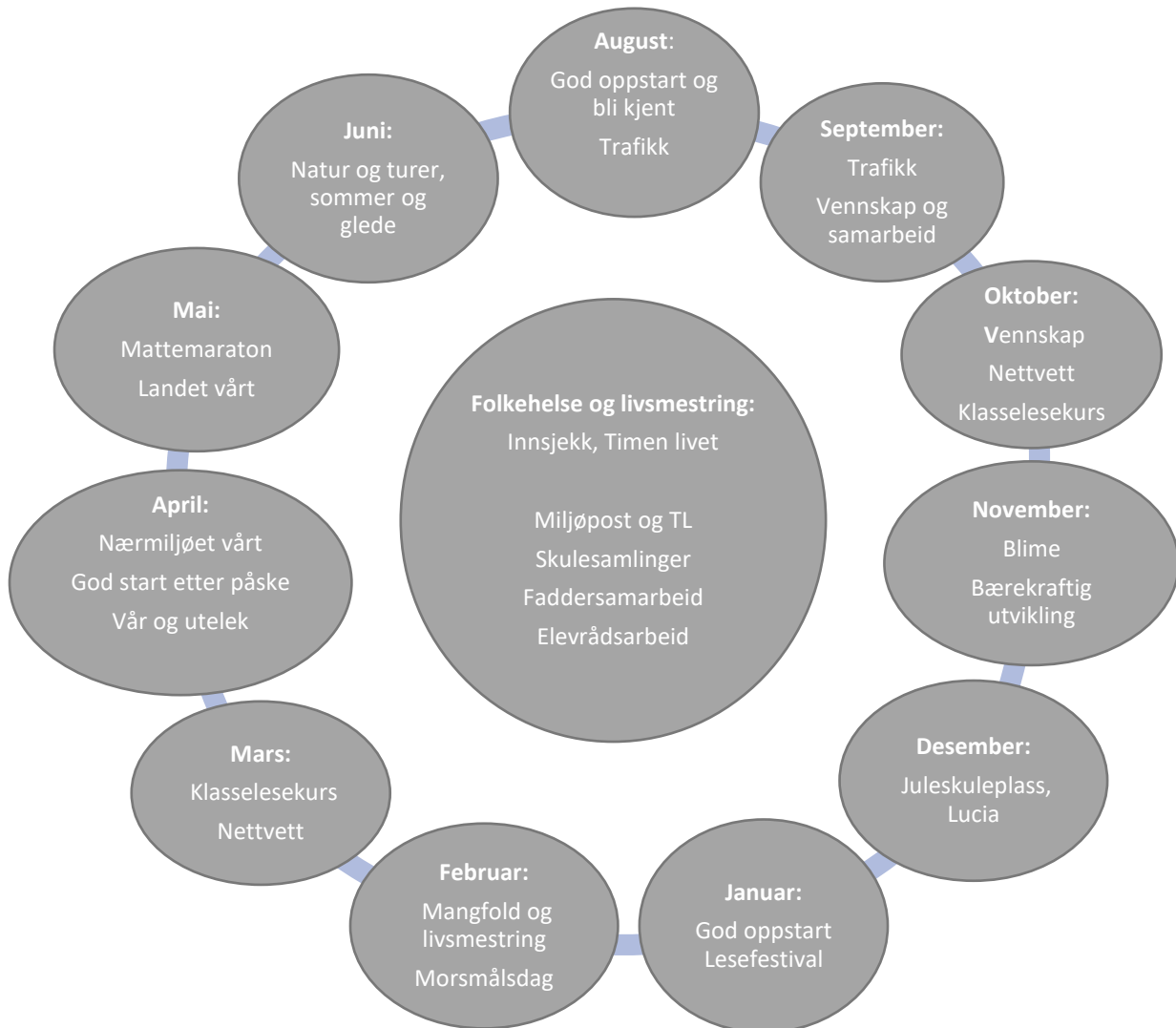
- **Sei hei.** Då viser du at du bryr deg.
- **Snakk fint til alle barn og voksne.** Då blir skulen ein trygg stad å vere.
- **Ta første beskjed.** Dei voksne gir beskjedar som er bra for læringa di.
- **Lytt når andre snakkar.** Då kan du lære mykje.
- **Sei i frå når du er lei deg, i krangel eller treng nokon å snakke med.** Dei voksne er her for å hjelpe deg.

Verktøy i iverksetting av planen

- Bli kjent-leker, spill og samarbeidsaktiviteter
- Samtaler
- Kartlegging av samspill
- Forandre med varme: Innsjekk, Timen Livet
- Strategier som de tre R-ene (regulere, relatere, reflektere), Forståelse av toleransesvinduet, praksis med «ned på kne», 20 % inn-80% ut, ABC-boksene, startsetninger som «Oi, oi, oi»,
- Teamkontrakter (mellom oss voksne)

Årshjul med skolens læringsaktiviteter, tverrfaglige tema og prosjekter som innebærer arbeid med sosial kompetanse:

Evaluering: Tellinger og fortellinger. Faste evalueringspunkter gjennom året:

- Elevundersøkelsen for 5.-7.trinn høst
- Olweusundersøkelsen 4.-7.trinn vår
- Elevsamtaler og utviklingssamtaler to ganger i året
- Medarbeiderundersøkelsen hvert andre år.
- Medarbeidersamtale en gang i året, uformelle samtaler etter behov
- Kvalitetsoppfølging hver vår
- Evaluering etter perioder med felles utviklingsarbeid, jevnlig gjennom året

Vedlegg:

- Ordensregler på YA
- Rutiner for oppfølging av elever som ikke har det trygt og godt (Opplæringsloven kapittel 9A)

Standard for lesing – lesekvart, høytlesing og bruk av biblioteket

Derfor har vi lesekvart	<ul style="list-style-type: none"> - Gi elevene nok mengdetrening på veien mot å bli gode avkodere og ha tilstrekkelige ortografiske leseferdigheter - Legge til rette for å utvikle god leseflyt - Stimulere til lese lyst og lese glede
Rammer og forutsetninger for en god lesekvart	<ul style="list-style-type: none"> - Fast avsatt tid hver dag, minimum 15 minutter - Skape positive forventninger - Gjøre det lystbetont med for eksempel lesepute, pledd eller annet - Bøker som er passe vanskelig – 90% flyt - Bøker elevene ønsker å lese/ har vært med å velge - Elevene vet hvorfor de skal lese – langsiktig målretting - Innøvde forventninger og retningslinjer for atferd under lesekvarten
Voksenrollen	<ul style="list-style-type: none"> - Tilpasset opplæring, legge til rette for at alle mestrer - Høre alle elevene i lesing underveis for å kunne følge med på hvor elevene er i leseutviklingen sin, og bruke det i planleggingen av den videre leseopplæringen - Hjelp elevene til å rydde i teksten ved behov - Vise interesse for det elevene leser om, og stille spørsmål til teksten underveis - Ha samtaler om ord og begreper - Reflektere sammen med eleven om elevens leseutvikling
Derfor har vi høytlesing	<ul style="list-style-type: none"> - Modellere og bruke de tre lesefasene: før du leser, når du leser og etter du har lest - Modellere god leseflyt for elevene ved høytlesing av ulike type tekster og sjangre. Viktig modellering for elevene på vei mot egen god leseflyt - Modellere hvordan man stopper underveis i teksten ved vanskelige ord eller ukjente ord - Kunne samtale om ord og begreper i en meningsfull sammenheng - Gi elevene tilgang til tekster de selv ikke kan avkode eller forstå godt nok alene ennå - Stimulere til lese lyst og lese glede
Rammer og forutsetninger for god høytlesing	<ul style="list-style-type: none"> - Høytlesing av tekster i ulike sammenhenger og ulike fag - Bildestøtte og synlig tekst når det er mulig, slik at elevene kan følge med i teksten vi leser - Gjennomføres regelmessig, og helst hver dag - Innøvde forventninger og retningslinjer for atferd under høytlesingen - Velge ulike tidspunkt på dagen der elevene kan konsentrere seg fullt ut om opplevelsen og innholdet (ikke utelukkende lese i spisetiden) - Velge tekster og sjangre som over en periode vil treffe så mange elever som mulig
Voksenrollen	<ul style="list-style-type: none"> - Vise tydelig engasjement, glede og undring underveis - Være tydelig rollemodell i de tre lesefasene
Derfor bruker vi biblioteket	<ul style="list-style-type: none"> - Gi elevene tilgang til et rikt utvalg av bøker og ulike sjangre - Stimulere til lese lyst - Finne bøker som er passe vanskelig/ 90% flyt - Gi elevene rom for selv å velge hva de vil lese
Rammer og forutsetninger for god bruk av biblioteket	<ul style="list-style-type: none"> - Fast avsatt tid på timeplanen - Ukentlige økter - Tydelig uttalte forventninger og retningslinjer for elevatferd på biblioteket - Øve på det praktiske ved å registrere lån og innlevering av bøker - Elevene vet hvordan bøkene er organisert, hvordan de finner ut hva boken handler om og hvordan bøkene skal stå i hyllene
Voksenrollen	<ul style="list-style-type: none"> - Veilede og hjelpe elevene til å finne bøker etter interesse - Veilede og hjelpe elevene til å finne bøker med rett vanskelighetsgrad ved for eksempel å bruke femfingerregelen - Legge til rette for at elevene kan anbefale bøker til hverandre - Stimulere elevene til å lese litt i boken før de bestemmer seg for å låne den - Bokbad – vi viser elevene bøker, leser utdrag høyt. Kan også gjøres i samarbeid med bibliotekar

Tverrfaglig standard 2023-2024

Det tverrfaglige arbeidet planlegges ut fra LK20 etter følgende ramme:

LK20: Rammen for planlegging av tverrfaglig arbeid på YA	
Overordnet del	Valg av verdier og prinsipper fra overordnet del, og / eller et av de tre tverrfaglige temaene. Overordnet del kan gi konkrete mål for arbeidet, eller bidra som en ramme for tematisk fokus som velges.
Utvalg av fag	Minst to fag velges ut som faglig basis i det tverrfaglige arbeidet. Velg fag som passer med overordnet tema og tematisk fokus, og elevenes læringsbehov. Varier i løpet av året hvilke fag som velges i tverrfaglig arbeid.
Kjerneelement	Kjerneelementene er det elevene må lære for å kunne mestre og anvende faget. Kjerneelementene preger innholdet og progresjonen i læreplanene og skal bidra til at elevene over tid utvikler forståelse av innhold og sammenhenger i faget.
Utvalgte kompetansemål	Finn aktuelle kompetansemål fra de valgte fagene. Bruk gjerne planleggingsmatrisen til UDIR som hjelp til å velge og koble sammen mål, og som hjelp i planleggingen. https://www.udir.no/lk20/planer
Elevmedvirkning	Inviter elevene med i valg tidlig i planleggingen! Hva er de interessert i og motivert for? Elevene får medvirke i valg av hvordan målene vektet, i faglig fokus, i arbeidsmåter og vurderingsformer.
Grunnleggende ferdigheter	Lesing, skriving, regning, muntlige ferdigheter og digitale ferdigheter- vurder hvordan de fem grunnleggende ferdighetene jobbes med.
Vurdering og arbeidsmåter	Bestem dere for hvordan arbeidet skal vurderes (hvordan måle læringen?), og involver elevene i dette fra start. Finn arbeidsmåter og læringsressurser som bidrar til at elevene kan nå målene.

Alle trinn har tverrfaglig arbeid på sin timeplan hver uke:

Disse timene brukes til fleksibelt og kreativt arbeid med ulike fag i bolker. I perioder av året, skissert i pedagogisk årshjul, jobber hele skolen sammen med et gitt tverrfaglige tema og som oftest en gitt metodikk (storyline).

Metodikk i tverrfaglig arbeid:

	Fagkobling	Prosjektarbeid	Storyline
Kort beskrivelse	To eller flere fag kobles gjennom samme tema.	Kreativt og praktisk arbeid med et tema, der flere fag er involvert i et prosjekt med slutt-resultat.	Det skapes et fiktivt univers, der hendelser, nøkkelspørsmål og fagsløyfer driver fram en historie knyttet til et virkelighetsnært eller dagsaktuelt tema. Stor grad av medvirkning og kreativitet, og at elevene forstår kobling til eget liv.
Bruk på YA	Brukes på trinn etter behov og ønsker.	Brukes på trinn etter behov og ønsker.	Felles på skolen to ganger i året, etter oppsatt plan i pedagogisk årshjul. Knyttes til tverrfaglige tema.

Skolen har utarbeidet
en mal for STORYBOARD
- for planlegging av storyline:

MAL for planlegging av Storyline på YA – med Storyboard
Bygger på skolens standard for tverrfaglig arbeid og ideer fra boken Storyline (Bolstad 2021)

Tverrfaglig tema							
Mål fra overordnet del							
Utvalgte fag	Fag 1:	Fag 2:	Fag 3:				
Kjerneelementer							
Kompetansemål							
Universet for storylinen / overskrift							
Tid	Hendelse	Nøkkelsspørsmål	Organisering	Faglig innhold	Arbeidsformer	Produkt	Vurdering

Skolens arbeid gjennom året med tverrfaglige tema og storyline (fra pedagogisk årshjul):

Uker	Tverrfaglig tema	Mål fra overordnet del	Tematisk fokus	Metodikk
33-37	Demokrati og medborgerskap	2.5.2. Demokrati og medborgerskap https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/tverrfaglige-temaer/demokrati-og-medborgerskap/	Vennskap, bli betre kjent, Fysisk aktivitet og Trafikk Demokrati og valg	Vennskapsdag Aksjon Beintøff Elevråd og klasse-demokrati
38-40	Folkehelse og livsmestring	2.5.1 Folkehelse og livsmestring https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/tverrfaglige-temaer/folkehelse-og-livsmestring/ 1.6. Menneskeverdet https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/opplaringens-verdigrunnlag/1.1-menneskeverdet/	Psykisk helse, Samhold Menneskeverdet og elevmedvirkning	Storyline
5-8	Demokrati og medborgerskap	2.5.2. Demokrati og medborgerskap https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/tverrfaglige-temaer/demokrati-og-medborgerskap/ 1.2 Identitet og kulturelt mangfold: https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/opplaringens-verdigrunnlag/1.2-identitet-og-kulturelt-mangfold/	Mangfold og identitet, solidaritet og samhold	Storyline Morsmålsdag
21-25	Bærekraftig utvikling	2.5.3. Bærekraftig utvikling https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/tverrfaglige-temaer/2.5.3-barekraftig-utvikling/	Lokalmiljøet på YA / Bergen	Turer, besøk, prosjekter

Innføringsplan for nyankomne minoritetsspråklege elever

Bergen kommune

Fagavdeling barnehage og skole

Med lokal revisjon ifht ny læreplan 2020

Innledning

Nyankomne elever i norsk skole får de første 1-2 årene et innføringstilbud. Innføringstilbudet i Bergen kommune består av egne innføringsklasser på 12 ulike innføringsskoler, 7 på barnetrinnet og 5 på ungdomstrinnet. Fagavdeling for barnehage og skole tildeler plassene i innføringsklassene etter søknad fra elevenes nærskoler.

Elevene som går i innføringsklassene har fra første dag en tilhørighet i en ordinær klasse på sitt trinn. Etter hvert som eleven lærer seg norsk, skal han delta i fag i sin ordinære klasse. Lærerne vurderer fortløpende hvilke elever som kan ha utbytte av å gå i ordinær klasse i hvilke fag. Overføring til ordinær fagundervisning skjer i samarbeid mellom kontaktlærer, tospråklig faglærer og lærere i ordinær klasse.

Elevene kommer til Norge med variert skolebakgrunn fra sine hjemland, og det er viktig å ta den enkeltes bakgrunn med i betraktningen i innføringsperioden. Elever med god skolebakgrunn og med et morsmål som er nært norsk, vil kunne regne med å tilegne seg norsk språk raskt (1-2 år) og dermed ha god forutsetning for å følge fagundervisningen i skolen etter forholdsvis kort tid. Elever med mangelfull skolebakgrunn og med et morsmål som er fjernt fra norsk, vil måtte bruke lengre tid

på å tilegne seg norsk språk (5-7 år eller mer). De må ofte starte med grunnleggende lese- og skriveopplæring, samtidig som de skal lære seg mye nytt og ukjent fagstoff. Dette tar naturlig nok mye lengre tid, krever systematisk og kyndig opplæring og er mer ressurskrevende. Elever uten aldersadekvat skolebakgrunn må få intensiv lese- og skriveopplæring fortrinnsvis på et språk der de allerede har muntlig kompetanse.

På oppdrag fra Kunnskapsdepartementet har Samfunnsøkonomisk analyse og FAFO i sin rapport nr. 32-2016, «Kostnader ved mangelfull utdanning av asylsøkere og flyktninger», beregnet de sosialøkonomiske kostnadene en mangelfull opplæring av barn og unge vil medføre. Rapporten beskriver fire overordnede faktorer som må være til stede for at elevene skal få en god opplæring:

- Barna må raskest mulig inn i et fullverdig opplæringstilbud med forutsigbare, trygge rammer.
- Det må gis en tilstrekkelig språkopplæring der morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring er sentrale elementer. Undervisning på et språk eleven ikke behersker, hindrer og forsinker elevenes mulighet til å forstå og det «svækker forutsetningene for norskspråklig utvikling» (Østbergutvalgets rapport NOU 2010:7).
- Skolen må ha et målrettet forebyggende arbeid rettet mot psykiske vansker blant asylsøkerne.
- Skolen må skape et inkluderende miljø hvor den enkelte eleven blir godt integrert i klassen, og hvor foresatte har god dialog med skolen.

Bergen kommune har utarbeidet en innføringsplan for å møte behovene de nyankomne elevene har. Planen skal brukes av alle innføringsskolene. Bergen kommune bruker allerede Læreplanverket for kunnskapsløftet(LK06): «Læreplan i grunnleggende norsk for språklige minoriteter» og LK06: «Læreplan i morsmål for språklige minoriteter». Innføringsplanen tar utgangspunkt i disse. De inneholder en rekke tema i grunnleggende norsk og i morsmål, der hovedområdene «lytte og tale», «lese og skrive», «språklæring» og «språk og kultur», står i fokus. Planene er aldersuavhengige og nivådelte (nivå 1-3). Elevene vurderes ikke med karakter, men kartleggingsverktøyet fra Udir skal brukes.

Det sosiale miljøet i innføringsklassen er særdeles viktig for å legge til rette for et trygt og godt læringsmiljø. Her skal alle inkluderes, respekteres og føle fellesskap uansett bakgrunn. Å bygge tillit tar tid og krever en fast klasseledelse. Fra første dag er det viktig å legge til rette for faste rutiner, forutsigbare rammer i klasserommet og på skolen og felles læringsmål som alle forstår og arbeider aktivt for å nå. Det gode skoletilbudet fordrer gode, stabile og kompetente lærere som arbeider systematisk med språk, fag og sosial kompetanse.

Kapittelbeskrivelse

Bergen kommunes innføringsplan for nyankomne minoritetsspråklige elever består av tre kapitler. Første kapittel inneholder en oppstartsplan. Denne planen er strukturert etter tema og skal bidra til å bygge opp et grunnleggende ordforråd på norsk. Oppstartsplanen skal brukes når nye elever fra 3. – 10. trinn begynner i innføringsklassen. Den har en varighet på 8 uker.

Kapittel to tar for seg planen for særskilt språkopplæring. Første del av dette kapittelet er nivå 1 av læreplanen i grunnleggende norsk. I tillegg til kompetansemålene fra læreplanen har den også med eksempler og konkretiseringer, forslag til tema, emner i språklæringen og nivåbeskrivelsene fra læreplanen. Grunnleggende norsk-delen gjelder for 3. – 10. trinn. Siste del av kapittelet, selve

fagplanen, er delt inn etter årstrinn: 3. – 4. trinn, 5. – 7. trinn og 8. – 10. trinn. Den inneholder planen for tospråklig fagopplæring med utvalgte tema fra de ulike fagene i LK06. Denne planen skal bidra til at elevene lærer norsk og fag samtidig.

Det siste kapittelet i innføringsplanen er plan for inkludering og samhandling. Skolen som samhandlingsarena er meget viktig for elevenes inkludering i skolen. Innførings skolene sitt samfunnsmandat omfatter mer enn skolefag og kompetansemål. Skolen skal legge til rette for gode mellommenneskelig relasjoner og arbeide systematisk med det sosiale miljøet på skolen for inkludering. Inkludering av nyankomne elever og god samhandling, gir muligheter til å kunne bruke det norske språket, øke engasjementet og motivasjonen for læring.

1. Oppstartsplan

1.1 Innledning

I en oppstartsfasen er det helt sentralt å jobbe aktivt med utvikling av ordforråd og begreper. Å utvikle et ordforråd er ikke bare å kunne si ordene. Eleven må lære hva ordene betyr, og hva de står for. Ord forstås i en kontekst. I en oppstartsfasen kan for mye fokus på elevens uttale være uheldig for elevens opplevelse av språklig mestring. Det viktigste er at eleven får mulighet til å utvikle et rikt ordforråd på norsk. Som oftest kan eleven ordene og begrepene på morsmålet sitt, men mangler de norske ordene. Det er viktig at oppstartsplanen brukes parallelt av lærere i grunnleggende norsk og tospråklige faglærere fordi nye ord læres lettere i samspill med elevens morsmål. Elever lærer språkløyer og uttale i samspill med andre. Det er viktig å følge faste rutiner for innlæring av nye ord og begreper i denne oppstartsfasen. Skal man trene på nye ord og begreper, gjøres dette best i dialog og samtale, men også gjennom bruk av sanger, rim og regler. Oppstartsplanen bør derfor ta utgangspunkt i muntlige aktiviteter og praktiske øvinger.

I en innføringsklasse vil det komme nye elever gjennom hele skoleåret. Når en ny elev kommer, skal oppstartsplanen brukes. Nye elever vil da kunne komme inn når som helst i perioden (nytt tema hver mandag) og følge en fast progresjon sammen med de elevene som allerede er i gruppen. Målet med planen er at den skal bidra til å bygge opp et grunnleggende ordforråd på norsk. Den tar for seg åtte ulike tema. Hvert tema inneholder mål, forslag til språklæring med eksempler og konkretiseringer samt forslag til aktiviteter. Det er opp til den enkelte lærer å tilrettelegge og velge hvilke eksempler og konkretiseringer som passer elevgruppen. Det er heller ikke meningen at tema skal "uttømmes". Temaene i oppstartsplanen er ment som en kort introduksjon. De ulike temaene vil elevene møte igjen i fagene senere i skoleåret. Tanken er at man skal arbeide etter det såkalte spiralprinsippet der ord og språkfunksjoner gjentas senere i skoleåret, men gjerne i en litt mer avansert form. Det er viktig med en fast struktur på skoledagen; varier mellom undervisning i ring, i grupper og to og to.

Den første kartlegging av eleven skal gjøres i oppstartsfasen. Tospråklig faglærer har her et stort ansvar i forhold til å kartlegge elevens skolebakgrunn; se kartleggingsmaterialet, min språkbiografi og min språklæring. Med utgangspunkt i kartleggingen, legges planene for den videre opplæringen. Hvis eleven mangler skolegang, må grunnleggende lese- og skriveopplæring starte snarest mulig. Alle lærerne i innføringsklassen har et felles ansvar for dette. De tospråklige lærerne må arbeide med norsk på morsmålet. Da er det viktig å jobbe kontrastivt.

«Opplæringsloven sier at kommunene og fylkeskommunene har plikt til å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk før det blir gjort vedtak om særskilt språkopplæring. I tillegg er det viktig å kartlegge nyankomne ungdommers skolefaglige ferdigheter. Det kan også være nyttig å undersøke

flerspråklige elevers leseferdigheter på morsmålet. Det er utviklet kartleggingsverktøy for alle disse formålene»(NAFO/HiOA):

<http://nafo.hioa.no/grunnskole/kartleggingsverktoy/>

Allerede fra første skoledag er det viktig å legge til rette for at elevene får utvikle sin sosiale kompetanse. Elevene må få øve seg i ulike former for samhandling og konflikthåndtering. Elevene skal utvikle seg som selvstendige individer som både vurderer konsekvensene av, og tar ansvar for egne handlinger. Opplæringen skal bidra til utvikling av sosial tilhørighet og mestring av ulike roller i samfunnet, arbeidslivet og i fritiden. Mange skrevne og uskrevne lover, regler og normer må læres når man er nyankommen.

Les mer om utvikling av sosial kompetanse:

http://www.udir.no/Upload/Satsningsomraader/LOM/5/Veil_Sos_kompetanse.pdf?epslanguage=no

1.2 Oppstartsplan 3. –10. årstrinn

Oppstartsplanen tar for seg åtte ulike tema. I tillegg til disse åtte temaene er det viktig at det hver dag øves på alfabetet, språklidene, faste formularer og språkfunksjoner, dag, dato, årstid, været, tall og farger. Det er også viktig å starte med matematikkopplæring snarest mulig.

Ingen elever skal ha timer i ordinære klasser når han eller hun er i oppstartsfasen.

Uke	Tema
1	Jeg og skolestart
2	Jeg og familien min
3	Skole
4	Kropp og klær
5	Mat og helse
6	Fritid og interesser
7	Transport og reise
8	Hus og bolig

Gjennom hele oppstartsperioden

TID

Integrert i alle tema – fast morgenrutine

Mål	Språklæring med eksempler og konkretisering	Aktiviteter
<p><i>Eleven skal</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne si hvilken dag det er i dag, i morgen og hvilken dag det var i går - Kunne navnene på ukedagene og månedene - Kunne si hvilken dato det er - Ha kjennskap til klokken - Kunne navn på de 4 årstidene og fortelle/ samtale litt om disse - Øve på å stille spørsmål til hverandre 	<p><i>Substantiv (kjønn og tall):</i> En dag, en natt, et døgn, en time, et minutt, et sekund, en dato, en uke, en måned, et år, en årstid, en høst, en vinter, en vår, en sommer, navn på ukedagene og månedene</p> <p><i>Tidsadverb og verbet "å være" (presens og preteritum):</i> I går, i dag, i morgen</p> <p><i>Spørreord:</i> Hvem, hva, hvor, når, hvorfor, hvordan, hvilken</p> <p>"Hvilken dag er det i dag?" "I dag er det ..." "Hvilken dag var det i går?" "I går var det ..." "Hvilken dag er det i morgen?" "I morgen er det ..." "Hvilken dato er det i dag?" "I dag er det ..." «Hva er klokken?» «Klokken er ...» «Hvor mye er klokken?»</p> <p><i>Syntaks S-V-O-A:</i> Vi spiser matpakken nå.</p> <p><i>Syntaks A-V-S-O:</i> I dag er det mandag.</p>	<p><i>Sanger, dikt og regle:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Mandagsbarn - Mandag, tirsdag, klapp, klapp - Hvilken dag er det i dag? <p><i>Bøker:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Damm: «Dag og natt» - Bildeordbøker <p><i>Leker/ aktiviteter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Klokketrening på data - Smultringen

Uke 1

JEG OG SKOLESTART

Mål	Språklæring med eksempler og konkretisering	Aktiviteter
<p><i>Eleven skal</i></p> <p><i>-Kunne presentere seg selv med navn og alder og hvor han kommer fra</i></p> <p><i>-Kunne spørre medelever hva de heter, hvor gamle de er og hvor de kommer fra</i></p> <p><i>-Bli kjent med bruken av skolens arbeidsredskaper og materiell, med skolebygningen (toalett, bibliotek, skoleplass...) og med klassens og skolens regler</i></p> <p><i>- Roller og funksjoner i skolehverdagen</i></p>	<p><i>Substantiv:</i> En jente, en gutt, en dame, en mann, en skole, et friminutt, et toalett/ en do, en matpakke, en SFO</p> <p><i>Verb:</i> Å være, å hete, å komme fra, å ha</p> <p><i>Personlige pronomener:</i> Jeg, du, han, hun, vi, dere, de</p> <p><i>Spørreord:</i> Hva, hvor, hvem, hvilken, hvilket, hvilke</p> <p><i>Adjektiv:</i> Fargene</p> <p><i>Lære formularene:</i> "Jeg heter" - "Hva heter du?" "Jeg kommer fra" - "Hvor kommer du fra?" "Jeg er en gutt/ jente" "Jeg er ... år" "Kan jeg få gå på toalettet/ do?"</p>	<p><i>Sanger, dikt og regler:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - God morgen alle sammen - Ulike navnesanger - Hva heter du og hvor kommer du fra... <p><i>Bøker:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Alt vi ikke vet - Bildeordbøker <p><i>Leke/ aktiviteter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Stolleken - Ballongleken - Verdi-linja (fargene)

Uke 2

JEG OG FAMILIEN

Mål	Språklæring med eksempler og konkretisering	Aktiviteter
<p><i>Eleven skal</i></p> <p>- Kunne noen ord og begreper for familie, og kunne fortelle litt om sin egen familie</p>	<p><i>Substantiv (kjønn og tall):</i> En familie, en mor (mamma), en far (pappa), en søster, en bror, en tante, en onkel, en bestemor (mormor, farmor), en bestefar (morfar, farfar), en kusine, en fetter</p> <p><i>Adjektiv:</i> Stor, liten, ung, gammel</p> <p><i>Spørreord:</i> Hva, hvem, hvor mange</p> <p>«Hva heter din bror?» «Han heter ...» «Hvor mange søstre har du?» «Jeg har to søstre»</p>	<p><i>Sanger, dikt og regler:</i> -Tante Monika -Inger Hagerup: «Mauren»</p> <p><i>Bøker:</i> - Werner Grossmann: «Ti små øgleunger» - Bildeordbøker</p> <p><i>Leker/ aktiviteter:</i> - Verdilinja (liten – stor, ung – gammel)</p>

Uke 3

SKOLE

Mål	Språklæring med eksempler og konkretisering	Aktiviteter
<p><i>Eleven skal</i></p> <p><i>-Kunne ord og begreper på ting han bruker i skolehverdagen</i></p> <p><i>-Kunne noen verb knyttet til aktiviteter i klasserommet og på skoleplassen</i></p>	<p><i>Substantiv (kjønn og tall):</i> En pult, en stol, en blyant, et viskelær, en bok, en sekk, et klasserom, et friminutt, et skolebibliotek, et lånekort, en klasse, en lærer, en elev, en rektor, en helsesøster, en mobiltelefon</p> <p><i>Aktivitetsverb i infinitiv og presens:</i> Å se, å høre, å rekke opp hånden, å lese, å skrive, å tegne, å klippe, å lime, å snakke, å synge, å leke, å spille, å kaste, å hoppe, å trene, å gå, å løpe, å prate, å henge</p> <p><i>Syntaks S-V-O:</i> «Vi spiller fotball.» «Jeg hopper tau.» «De leker tikken.»</p> <p><i>Språkfunksjoner:</i> «Skal vi spille ball?» «Vil du være med?» «Kan jeg få et lånekort?» «Hva betyr det, lærer?»</p>	<p><i>Sanger, dikt og regler:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Elle, melle - Velkommen til skolen - Alle barna klapper <p><i>Bøker:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - «Jeg kan skrive» - «Det er en bok!» - Bildeordbøker <p><i>Leker / aktiviteter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Verdilinja (Alfabetet) - Smultringen

Uke 4

KROPP OG KLÆR

Mål	Språklæring med eksempler og konkretisering	Aktiviteter
<p><i>Eleven skal</i></p> <p><i>-Kunne navn på noen kroppsdel, sanser og følelser</i></p> <p><i>- Kunne navn på ulike klær, og kunne samtale litt om hva slags klær vi bruker til hvilken årstid/ hvilket vær</i></p> <p><i>- Kunne si hvilke klær hun har på seg og beskrive disse</i></p>	<p><i>Substantiv kropp(kjønn og tall):</i> En kropp, et ansikt, hår, et øye/ øyne, en nese, en munn, et øre/ ører, et hode, en skulder/ skuldre, en arm/ armer, en hånd/ hender, en finger/ fingre, en mage, en rygg, en rumpe, et kne/ knær, et bein/ bein, en fot/ føtter, en tå/ tær</p> <p><i>Substantiv klær(kjønn og tall):</i> En jakke, en lue, en regnjakke, en regnbukse, en sko, en bukse, en genser</p> <p><i>Sanser:</i> Syn, hørsel, lukt, smak, følesansen</p> <p><i>Adjektiv:</i> Glad, trist, sint, sur, redd, stor, liten, gammel, ny, varm, kald, lang, kort, rutete, stripete, prikkete</p> <p><i>"Hva har du på deg i dag?"</i> <i>"Jeg har på meg ..."</i></p>	<p><i>Sanger, dikt og regler:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hode, skulder, kne og tå - Lille Hasse hare - Buggi buggi - Tommelfinger - Jeg har to øyne - Er du veldig glad - Her er en hånd - Ikke smile, ikke le - Se min kjole - Sko, sko - Mister du lua <p><i>Bøker:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bildeordbøker <p><i>Leker/ aktiviteter:</i> Verdilinja</p>

Uke 5
MAT OG HELSE

Mål	Språklæring med eksempler og konkretisering	Aktiviteter
<p><i>Eleven skal</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne navn på ulike matvarer og måltider - Kunne si hva han har spist til frokost, lunsj og middag - Kunne si hva han liker/ ikke liker - Kunne si litt om sunn og usunn mat 	<p><i>Substantiv (kjønn og tall):</i> En frokost, en lunsj, en middag, et brød/ en brødslike, en ost, et egg, en skinke, en kopp kaffe, en kopp te, et glass melk, et glass vann, et glass juice, en frukt, en grønnsak, et eple, en pære, en banan, en agurk, en tomat, en potet, en fisk, kjøtt, kylling, pasta, ris, snop, brus, tyggis</p> <p><i>Adjektiv:</i> Sunn, usunn, søt, sur, salt, sterk, god, dårlig</p> <p><i>Eiendomspronomen:</i> Min – mine, din – dine, vår – våre</p> <p><i>Verb i presens og perfektum:</i> "Hva liker du?" "Hva liker du ikke?" "Hva har du spist til frokost i dag?" "Jeg har spist ..."</p>	<p><i>Sanger, dikt og regler:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Lille persille - Epler og pærer - Det bor en gammel baker - Åkken Bom - Jeg er en liten undulat <p><i>Bøker:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Den lille larven aldrimett - Damm: «Fra mat til bæsj» - Bildeordbøker <p><i>Leker/ aktiviteter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bildelotto - mat - Lage og spise et måltid sammen

Uke 6

FRITID OG INTERESSER

Mål	Språklæring med eksempler og konkretisering	Aktiviteter
<p><i>Eleven skal</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne navn på noen fritidsaktiviteter, sportsgreiner og hobbyer - Kunne si hva hun liker å gjøre i fritiden - Kunne fortelle litt om en interesse hun har 	<p><i>Substantiv (kjønn og tall):</i> En fotball, en basketball, en sykkel, en bane, en gymsal, et musikkinstrument, en gitar, en tromme, et sjakkspill, et dataspill, en film, en dans</p> <p><i>Verb:</i> Å gå på tur, å danse, å svømme, å fiske, å se på TV, å spille dataspill, å spille fotball, å lese, å høre musikk, å tegne, å skate</p> <p>"Hva liker du å gjøre i fritiden din?"</p> <p>"Har du en hobby?"</p> <p>"Jeg liker å"</p> <p>«Jeg liker ikke...»</p>	<p><i>Sanger, dikt og regler:</i> -«Heia Brann!»</p> <p><i>Bøker:</i> - Simalabim: «Alle spiller ball» - Bildeordbøker</p> <p><i>Leker/ aktiviteter:</i> - Hemmelig venn - Finn og hør på musikk og sanger fra ulike land - Portrett av idol - Besøk Fysak, Akvariet, Vil Vite</p>

Uke 7		
TRANSPORT OG REISE		
Mål	Språklæring med eksempler og konkretisering	Aktiviteter
<p><i>Eleven skal</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne navn på noen transportmidler - Kunne fortelle hvordan hun kommer seg til og fra skolen - Kunne finne fram i nærområdet og i Bergen - Kunne bruke bussruter og øve på tidtabeller 	<p><i>Substantiv (kjønn og tall):</i> En bil, en buss, en bybane, en sykkel, en hjelm, et busskort, en billett, et tog, en båt, et fly, en vei, en gate</p> <p><i>Verb i presens og futurum:</i> Å gå, å løpe, å reise, å fly, å kjøre, å ta banen, å bytte, å sykle</p> <p><i>Adverb:</i> Fort, seint, dyrt, billig, opp ned, til høyre, til venstre</p> <p><i>Språkfunksjoner:</i> «Hvordan reiser du til skolen?» «Hvordan kommer du deg til skolen?» «Jeg må bytte buss i...» «Banen går klokken...» «Jeg har busskort» «Kan jeg få et busskort?» «Hvor er fisketorget?»</p>	<p><i>Sanger, dikt og regler:</i> - Hjulene på bussen - Ro, ro, ro din båt</p> <p><i>Bøker:</i> - Damm: «Ulykken» - Bildeordbøker</p> <p><i>Leker/ aktiviteter:</i> - Øve på bussreise/ bybanereise - Lese bykart, spørre om veien - Ekskursjon i nærområdet - Ekskursjon i Bergen</p>

Uke 8

HUS OG BOLIG

Mål	Språklæring med eksempler og konkretisering	Aktiviteter
<p><i>Eleven skal</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne navn på ulike boliger, rom og en del inventar - Kunne fortelle om huset sitt i Norge og i hjemlandet - Kunne orientere seg i nærområdene ved skolen og hjemmet 	<p><i>Substantiv (kjønn og tall):</i> Et hus, en blokk, et rekkehus, en leilighet, et rom, en stue, et kjøkken, et bad, et soverom, en sofa, et bord, en stol, et kjøleskap, en komfyr, et do/ toalett, en dusj, et badekar, en vask, en seng, en trapp, et vindu, en dør, en adresse</p> <p><i>Preposisjoner:</i> I, på, foran, bak, ved siden av, over, under, mellom</p> <p><i>Adjektiv – gradbøying:</i> Stor – større - størst</p> <p><i>Språkfunksjoner:</i> «Hvor bor du?» «Jeg bor i Rabarbragaten 4 i Sundviken» «Jeg bor i en blokk.» «Vi lager mat på kjøkkenet»</p>	<p><i>Sanger, dikt og regler:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Inger Hagerup: «I huset bortenfor huset» - Ved veien lå et hus <p><i>Bøker:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Marianne Dubuc: «I huset mitt» - Bildeordbøker <p><i>Leker/ aktiviteter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Korte ekskursjoner i nabolaget, - Tegne, fotografere hus

Legg gjerne inn en uke etter denne 8-ukers-planen til oppsummering, repetisjon, kartlegginger, tester og evalueringer.

Som nevnt over, vil de fleste tema komme inn under et eller flere fag i neste del av innføringsplanen (kapittel 2).

2. Plan for særskilt språkopplæring

2.1 Innledning

Etter de første åtte ukene med tema fra oppstartsplanen (kap. 1), introduseres tema fra de ulike fagene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Opplæringen tar nå utgangspunkt i og bygger videre på ordforrådet som eleven har tilegnet seg de første åtte ukene. Mange av temaene fra oppstartsplanen tas opp i de ulike fagene. Innlæringen foregår best der allerede kjente tema, ord og begreper bygges ut med stadig nye språklige og faglige ferdigheter i et spiralprinsipp. I tillegg til å utvikle ordforrådet på norsk med «baseord, førfaglige ord, tverrfaglige ord og fagord» (Anne Golden, 4.utg. 2014), er det viktig å øve på ulike læringsstrategier.

Alle nye tema blir introdusert muntlig med støtte i bilder, illustrasjoner, konkrete, film osv. der det viktigste er å aktivisere elevenes førforståelse. Tospråklig faglærer har her en nøkkelrolle og kan gi eleven de nødvendige første formuleringene på norsk for videre arbeid med utbygning av vokabularet. Alle elevene er med på denne muntlige tilnærmingen til ethvert tema. Alle elevene kan være med å bidra til den kontrastive tilnærmingen med sin egen kunnskap om klima, geografi, næringsgrunnlag, religion, styresett, mat osv. i hjemlandet og i Norge. På denne måten, gjennom elevaktivitet, øker læringsutbyttet for alle elevene samtidig som alle vil føle mestring.

Med utgangspunkt i kompetansemålene for de ulike fagene på 3.- 10. årstrinn, trekkes fagtekster inn i opplæringen. Tekstene må på forhånd omarbeides slik at de er språklig tilrettelagt for elevens nivå i grunnleggende norsk. Tekstene må støttes av bildemateriell, sammendrag, illustrasjoner og forklaring av faguttrykk for å sikre innholdsforståelsen. I denne fasen må elever uten skolebakgrunn støttes med grunnleggende lese- og skriveopplæring, parallelt med at de lese- og skrivekyndige elevene jobber med tekstene.

Fagtekstene i alle fag skal brukes for å oppnå kompetansemålene i grunnleggende norsk, innen hovedområdene lytte og tale, lese og skrive, språklæring og språk og kultur. I tillegg brukes de for å utvikle fornuftige læringsstrategier og for etter hvert å oppnå kompetansemål innen det enkelte fag.

Fagplanen (kap. 2.3, 2.4, 2.5) inneholder en del sentrale tema innen hvert fag. Lærerne står fritt til å velge hvilke av temaene som brukes, hva som til enhver tid passer for elevgruppen og hvor omfattende tema skal behandles. Omfanget av lærestoffet og graden av tilrettelegging vil variere sterkt innad i gruppene. En felles oppstart av økten er av stor betydning for fellesskapet, sosiale relasjoner, gruppetilhørighet og et trygt læringsmiljø for alle elevene. Dette er faktorer som fremmer språklæringen, faginnlæringen, den sosiale kompetansen og trivselen.

Ukeplanen for innføringsklassen skal inneholde klare læringsmål og kompetansemål for uken, faste aktiviteter og metoder som brukes, språklig fokus, hvilke læringsstrategier man øver på, en evaluering og timeplan for fagene. Følgende fag skal være med i ukeplanen:

- **Grunnleggende norsk** hver dag
- **Morsmålsopplæring/ tospråklig fagopplæring** to dager i uken
- **Matematikk** hver dag
- Tema fra fagene **samfunnsfag, naturfag og KRLE** minst tre dager i uken, organisert i to perioder på henholdsvis 2 og 3 uker. (Forskerspiren og utforsker-delene i læreplanene inngår som en tilnærming til natur- og samfunnsfaglige arbeidsmetoder og tas ikke med her som egne tema.)
- **Kroppsøving**: 1-2 timer i uken (Elever på 5. - 7. årstrinn har rett til jevnlig fysisk aktivitet utenom kroppsøvingsfaget - 76 t/ uken/ i året (Forskrift til Opplæringsloven § 1-1a))
- **Musikk**: Integrert i fagene, eventuelt 1 time i uken
- **Mat og helse**: Integrert i fagene, 1-2 timer i uken eller i perioder når man har tilgang til skolekjøkken
- **Kunst og håndverk**: Integrert i fagene eller 1-2 timer i uken knyttet til tema i fagene
- **Engelsk**: 1 time i uken

2.2 Læreplan i Grunnleggende norsk – Nivå 1

NB- ny læreplan fra august 2020

Kjerneelementer:

Språklæring

Elevene skal utvikle kunnskaper om hva det innebærer å lære seg et nytt språk. De skal bruke språklæringsstrategier for å utvikle språkferdighetene sine, og de skal kunne sammenligne norsk med språk de kan fra før. Dette omfatter både språket som system og språket i bruk.

Lesing

Elevene skal utvikle leseferdigheter på norsk og utvikle og utvide ordforråd og begrepsapparat i ulike fag gjennom å lese egnede tekster i ulike sjangre. De skal utvikle lesestrategier og reflektere over tekster.

Skriftlig tekstskaping

Elevene skal utvikle skriveferdigheter på norsk og utvikle og utvide ordforråd og begrepsapparat i ulike fag gjennom å skrive tekster i ulike sjangre og for ulike formål.

Språk og teknologi

Elevene skal benytte ulike norskspråklige og flerspråklige digitale hjelpemidler for å utvikle språkferdigheter på norsk. De skal vurdere ulike digitale kilder.

Språklig og kulturelt mangfold

Elevene skal oppleve at språklig og kulturelt mangfold er en ressurs i opplæringen. De skal oppøve et sammenlignende perspektiv på norsk og språk de kan fra før. Elevene skal gjøre seg kjent med og samtale om noen trekk ved norsk kultur i nåtid og fortid, og deres egne erfaringer fra Norge og andre kulturer de kjenner kan gi viktige perspektiver i refleksjon over sammenhengen mellom språk, identitet og kultur.

Kompetansemål etter nivå 1

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- Bruke ord og uttrykk for å hilse, introdusere seg, be om noe, takke og uttrykke følelser og behov
- Bruke fraser om personlige og hverdagslige emner
- Forstå og bruke grunnleggende begreper og fagord
- delta i enkle samtaler om kjente emner fra hverdagslivet og fra ulike fag med støtte fra kontekst og samtalepartner
- gjenkjenne og utforske norske språklyder og norsk stavelsesstruktur, trykk og intonasjon
- utforske grunnleggende mønstre for norsk rettskriving, formverk og setningsstruktur
- utforske og bruke strategier som støtter innlæring av språklig innhold, form og bruk i norsk
- bruke store og små bokstaver
- knytte bokstaver til lyder og trekke lyder sammen til ord i lesing og skriving
- skrive enkle setninger og tekster
- lese enkle alderstilpassede tekster om kjente temaer og med faglig innhold
- uttale, lese og bruke norske tall
- utforske ulike digitale ressurser og verktøy i kommunikasjon, og som støtte i språk- og faglæring
- sammenligne ord og uttrykk på norsk med andre språk eleven kjenner
- samtale om noen kunst- og kulturuttrykk fra ulike land og kulturer